

Këyítfii bídu Yaawúu'caada Wo'eencii lëgís Këyítfida

Këyítfii fii bídu biyaawúu' baa gëmu ga Yéesu Kiristaa. Bii bínfada ken ínohoori. En ki'ena ya ínohin dijófi' Bíncii cisela'í'cii, ndaga ya kooroh gaca kiteebba kayohfii. Waama lak yaawúu'ciima hatalsee ga kipes hen bi ba waa' kifoñ ngëmaagaba, iñaama tah bii yii bínndaba këyítfii fii kidaasba, ba am bi yëgís ga ngëmaagaba ee ba soofoo fenoo ga.

Ga jamaanaa caasamuncaa, Kooh pokoh kifiliimun na yaawúu'caa. Ya wo'eeba an binaa bo' tum baakaaraa, ya sarahat en d'anaa Kooh bayalli. Këyítfii fii teewoh an kifiliimunkii ki'askii Kooh aboh na buwii gëm ga Kowuki-igarida paafin kudewaakaa. Iñii Yéesu Kiristaa tumi' buwiida wëñ kiyak iña malaakacaa, yaa Móyíis, yaa Aaron, na yaa Yosúwée tumdeebada. Yéesu Kiristaa yëri en kubaal-sarahkii Kooh apu kinís baakaa'cii buwiida. Kon baa gëm garinaa soolukissii kitum sarah júu' kibayaluk baakaa', Kooh hayyi kibayal.

Këyítfii bídu yaawúu'caada tíidoh anee:

- 1 - Kooh wo'in kooroh ga kowukaagari (1: 1-3)
- 2 - Yéesu paafin malaakacii (1: 4-2: 18)
- 3 - Yéesu paafin Móyíis (3: 1-4: 13)
- 4 - Yéesu yëri en sarahohii yiyaakyii paafin béebda (4: 14-7: 28)

- 5 - Kifiliimunkii ki'askii na kudewaakii (8: 1-9: 22)
 6 - Sarahii méeñjoh kilaakda: Kiristaanii erohin hafci (9: 23-10: 31)
 7 - Ngëmaa buwaa múus laakeeda (11: 1-40)
 8 - Kiguu'guuluk ga ngëmii (12: 1-13: 19)
 9 - Tan koh na kiim-Koohii méeñjohda (13: 20-25)

Kooh wo'in, kooroh ga Kowukiigari

¹ Kudewaa, Kooh wo'a na bicaasammbuu waas ciyewin na ga badukeen ciyewin, caa bokkii kiman, koorohha ga seldiigacaagari.

² Ee ga jamaanuciima méeñjohda, Kooh wo'in naru koorohha ga Kowukii. Ya erinka kilam iñaa en tooh, ee kooroh gari ya sakka ëldúna na tooh iñcii en gada.

³ Ka keri en meliclaatii ndamii Kooh ee ka keri teewoh dii ya man kayoh-kayohda. Keri tiidi iñaa en tooh kooroh ga wo'eeniigari wilëeki'dooliwii. Ya seti'ta buwii ga baakaa'caagaba, leehi'ta ya yunnga ga asamaan, hanohha yahnaabaa Kooh yii min ga toohda.

Kowukii Kooh paafin malaakacii

⁴ Kooh tumin, Kowukiigari paafin malaakacii, keri tah, ya e'taka teek waa weñ kiyak teekciigaba.

⁵ En ki'ena, Kooh mosoo kiwo' yinoo ga malaakacii an: «Fu, fu en kowukiigoo, wati mi en Paapu», Ya mosoo kiwo' ban yinoo gaba an: «Mi yah Paamun gari, ya en kowu garoo»✧.

✧ 1:5 1: 5 Kañcaa 2: 7; 2 Samiyeel 7: 14.

⁶ Ee ban, wii Kooh wos ëldúna Kowukiigari en saawda, ya wo'ee an: «Béeß malaakacii Kooh jaamukatti»

⁷ Ga iñaa aaw ga malaakacii, bíduunun ga Këyítfii an:

«Ya tumin malaakaciigari, ba man na uuris, súrgaciigari, ba man na kiwii.»

⁸ Wayee ga loo Kowukii, ya wo' an:
«Baŋ-buuriigaraa, fu Kooh, yah bi taa'
nguuriigaraa, fu tíndiwa ga iñaa júwin.

⁹ Fu warin yijúwí', fu sagin iñaa koo'tii waas.
Kërí tah fu Kooh, Koohyiigaraa leefinndaa
dúuleen ga haf kifalla, fu en buu'.

Iñama teewoh an, ga béeß buwii fu taabi
nabaða, fu wëñnji kinebloh.»

¹⁰ Ya wo'in ban an:
«Fu Ha'mudii, fu yërí sak kakayfii ga dalaaraa
ee asamaanii fu hëwí'wa na yahfu.

¹¹ Iñcuma hay kipaaf
ee fu yah bi taa'.

Kakayfii na asamaanii hay kiñamuk fodii
kúltífaa rapin.

¹² Fu hayca kipun fodii baa pon kúltí;
ca hay kisúpítuk fodii kúltífaa líiwin,
wayee fu, fu yah ya ya.»

¹³ Kooh mossoo kiwo' malaaka yíinoo an:
«Hay, yugaa dii fu hanoh yah-ñaabiigoo
bi ga daa mi tuman buwii sagoh naraada dito-
gaa' kotfu.»✧

¹⁴ Béeb malaakacii, ba en rek hel, caa lëgëyi' Kooh ee ya wosba ki'amfoh buwii jom kilaas kimúckiiɗa.

2

Kimúckii kiyaakkii Ha'mudii yéegalohɗa

¹ Waa enin fodaama, ɗu jomin kiweñ kijooy ga Wo'eenii ɗu jëgíruda, en ɗanaa, ken aawoo ëgíraa.

² En ki'ena, Wo'eena malaakacaa yéegalee bicaasambuuda laakka ee béeb ɗaa deegeerawa wala kelohɗéeriwa, Kooh ko'tari.

³ Kon ɗu ɓii ɗu kelohin kimúckaa hín na kiima kiyakɗa, binaa ɗu ammbiika bi yëgísaa, ɗu tuman na bi Kooh korooruu. En ki'ena, Ha'mudii ga kihafci yëri ɗeb kiyéegaloh kimúckiiima, tikka ɗuwaa keloh kaɗa onussaruu ki'ínoh an kayoh.

⁴ Kooh koorohha ga mandarga ciyewin, enaama cidóoyi'-waa', kintaan caa bokkii, ee ca teewoh doolaagari, ya warohhaɗa daa neɓpi iñcii Helii yisela'i'yii onohiɗa, ya teewohha fodaama an ba wo' kayoh.

Yéesu Kiristaa paafin malaakacii

⁵ En ki'ena, enndii malaakacii ɓëri Kooh on kilaak dooli ga ɗook ëldúnanii en na kihay, ɗi wo' gawada.

⁶ Laakin daa bídu ga Këyítfaa an:
«Éey Kooh, ɓo'-súusúus nam ya ki'en bi fu foñi hel gari?
Bo'-súusúus nam ya ki'en bi fu malaki hasfu gari?

⁷ Fu yóoskí'tari ya hanoh fildoo malaakacii, ee maañnjii fu onndari fodii baa tíku baanu-buu' kilaak ndam na teek.

⁸ Fu oninndi kitík kot ga dook iñaa en tooh.»

Ga dii dí wo' an: laakoo dara iñaa tes Kooh onndiiri kinguuruk gada. Bi diima, dí hottii duum ga daa bo' nguuruk ga dook iñaa en tooh.

⁹ Wayee, du hotin an Yéesu yóoskírussa, ya hanohha fildoo malaakacii ee maañnjii, en dānaa, ga yërmaandaa Kooh, ya kaani' béeb buwii. Ee du hotin diimaḍa an Kooh oninndi ndam na céé' wiyaak ndaga kikaankaa ya dayḍa.

¹⁰ En ki'ēnaa, Kooh yii sak iñaa en tooh ee yëri am iñaa en toohḍa waaree kihaydoh towuci tiyewin, ta bok nari ga ndamaagari. Fodaama bii jomba kilégísi' halií kimúckiida, ya ammba ki'onndi kimat, kooroh ga coonucāa ya dayanda.

¹¹ Yéesu, yii on buwii kiset ga baakaa'ciigabada, ya na buwii ya on kiset ga baakaa'ḍa, bërí bok paamun yínoo. Këri tah enndii kaci gari ya bayiba bimbokci.

¹² Ee ya wo''a an:

«Kooh, mi hay kiyéegaloh teekiigaraa ga béeb mbokciigoo.

Mi hayyaa kikañ ga leeloo mbooloomii buwii jaamukkaada.»

¹³ Ya wo'issa ban an:

«Mi, mi óolukan Kooh ga tooh.»

Ya wo'issa an:

«Mi yeema na omaacii Kooh onndooda.»

¹⁴ Omaaciima, waa ba biḅo', Yéesu hayya, tumba hafci bo' fodaā gaḅa. En dānaa, kooroh

ga kikaankaagarinaa, ya dúbí' Seytaani, yii bay doolii kikaankii tíkukeebada.

¹⁵ Fodaama, buwaama, ga kipesba tóohka ba madee na ba abu ñaam, ndaga kiniik kikaankiida, ya bégíssaba.

¹⁶ En ki'ena, wëerin an enndii malaakacii bëri ya hay ki'amdoh, wayee ya hay ki'amdoh tucaasamuntii Abaraham.

¹⁷ Këri tah, ya jommba kiman na mbokci-igari ga tóoh. En d'anaa, ya en sarahohii Kooh yiyaakyii laakin yërmaandi ee tookdindida, doonaa, ya bayal buwii en buucida baakaa'ciigaba.

¹⁸ Waa ya ga kihafci, ya dayeera coonu ga wii ya firuda, ya mínin ki'amdoh kimma buwii en na kifiruda.

3

Yéesu paafin Móyís

¹ Këri tah, dú buwii en buu Koohda, dú bii Kooh tanukda, malakat ga Yéesu yii dú gëm an Kooh yëri wossi ee yëri en sarahohii yiyaakyiida.

² En ki'ena, ya tookdeera Kooh yii tanukeeri kitum lëgëyaamada foda Móyís tookdeeri, ya tummba lëgëyaagari bi matta ga duuy béeb buwaa Kooh wo' bu-kaancida.

³ Baa tawah kaan, yëri wëni ki'onu cee' kaanfaa ya tawahda. Iñaama tah Yéesu yëri cal ki'e' ndam waa wëni waa Móyís eruda.

⁴ En ki'ena, kaanfaa en tóoh, laak baa tawahfa. Ee Kooh yëri tawah iña en tóoh.

⁵ Móyís ga kihafci enee baa kelohduseera ga duuy béeb buwaa Kooh wo' bu-kaancida, ya

enee súrğa rek, yaa sasu kile'doh ga buwaa ińaa Kooh yah kiwo' fayuu'da.

⁶ Kiristaanii nak tookđın Kooh, ya yii ya en Kowukii kuliyukđu ga fikii buwaa Kooh wo' bukaancıda. Du, đı bėri enan heetiima binaa đı am ga ińii đı 6olukda ee đı ndamukohi ińii đı yaakaa'danaa.

İikaraa Kooh yah ki'on buwii gėmindı

⁷ Kėri tah, fodaa Helii yisela'ı'yii wo'da an: «Wati, binaa đı keloh koonakii Kooħaa,

⁸ kaa lagat keeńjıu fodaa bicaasambbuu tumeeka ga ęgi'-dúndagaada: ba baa ńa'sukoh, ba baa malaksukohhi.»

⁹ Kooh wo''a an: Daama, bicaasambbuu baa toońjoo, ba waareeroo kimalaksukoh, hıdaa ga daa ba hoteera ińca mi tume,

¹⁰ bi ennda tıkiis tidaańkaah-nikiisda. Ińaama tah mi aylukkaıa, mi wo''a an helciigaba dek ga kinaan, ba inohhoo daa mi waa' ba ęewrukda.

¹¹ Mi waatta, lak mi aylukin, an: Ba aasoo múk daa mi onanba ki'ıkarukda.

¹² Mbok-kerceencii, watukat bi yıinoo garuu laakoo keeń wib6ni' bi tah ya gėmoo, ya súgúruk Kooh yii laak kipesda.

¹³ Wayee baa en bėeb namat kidaas mooroomci besaa en t6oh, waa bi wati wo'eenii «Wati» wo'udı, wa wii lıs kiwo'u, en danaa ken lagoo keeńaagari, baakaa' wėńji dooli.

¹⁴ En ki'ena, đı bokań kitaam na Kiristaanii, en an đı abin bi yęgisin ga yaakaariima đı laakee ga dalaaraada bi ga sińdaanaanaa.

¹⁵ Bıdu ga Kėyıtfaa an:

«Wati, binaa dú keloh koonakii Koohaa, kaa lagat keeñjúu fodaa bicaasammbúu tumeeka, ba baa ña'sukoh, ba baa malak-sukohhifa.»

16 En ki'ena, buwii biida bəri kelohee wo'eenaa Kooh ee ba baa ña'sukoh fodaama? Man enee béeb buwaa Móyis meyochee kúlkaa Esíptida!

17 Buwii biida bəri Kooh aylukee bi ennda tíkiis tidaañkaah-nikiis? Man enee buwaa tumee baakaa' ee faraafcaagaba keennda ga égí'-dúndagaada.

18 Buwii biida bəri Kooh wo'ee naba an ba aasoo múk daa ya onanba ki'íkaruk? Man enee buwaa sageeri kikelohi'da!

19 En ki'ena, dú hotin an ba mínndii ki'aas ga kúlkaa Kooh waayukdeebada, ndaga ba sagee kigem hen.

4

1 Kooh díginnduu ki'aas daa ya onannduu ki'íkaruk. Waa dígaama lís bi wati, kon dú watukat bi yínoo garuu aboo an ya tesin ga fenoo.

2 Wo'eenii Kooh yéegalsee buwaa enee ga égí'-dúndagaada, dú ban dú yéegalununwa. Wa laaki'tiiba jeriñ ndaga ba kelohhawa ee ba te''iwa na ngem.

3 Du bii dú gëmindá, dú hay ki'aas ga daa ya onannduu ki'íkarukda. Ga loo íkaraama, Kooh wo'ee an: «Mi waatta lak mi aylukin an: “Ba aasoo múk daa mi onanba ki'íkarukda!”»

Íikaraa Kooh wo' waama, ya maañinwa ki-tuuki' ga wii lëgëyaagari mat ga waa ya sak ëldúnada.

⁴ En ki'ena, ga loo iñaama, laakin daa ka bídu ga Këyítfaa an: «Ga besaa wu-yitnakanakwaa, Kooh íikarukka ga tooh lëgëyaagari.»

⁵ Kooh wo'sin daama ßan an: «Ba aasoo múk daa mi onanba ki'íikaruk.»

⁶ Buwaa dewee kikeloh Wo'eenii Koohda, ßa aassii da ndaga ßa te''iwa na ngëm. Wayee bi wati, laakin buwaa hay aasu daama.

⁷ Tíkíis tiyewin tíkka ga, Kooh abissa bes wiliis, ya teekkawa «Wati»; ya koorohhaka ga kúuw Dëwít, fodaa ka ðewin kiwo'udfa an: «Wati, binaa dú keloh koonakii Koohaa kaa lagat keeñnjú.»

⁸ Enee an Yosúwée onin ßicaasammbuu ki'aas ga íikaraa, eneenaa Kooh wo'sissoo, ga fenoogaa, iña aaw ga loo bes wiliis.

⁹ Kon nak laakin íika', waa faandú heetii en wuuci, waa man na waa ya íikarukee ga besaa wu-yitnakanakwada.

¹⁰ En ki'ena, ßaa aas ga daa Kooh onan-ndi ki'íikaruk, ya ßan, ya hay ki'íikaruk ga lëgëyaagari fodaa daa Kooh íikarukee ga waa-garida.

¹¹ Kon, ðu ðíibukat ki'aas daama; yíinoo garuu hanat kikeen ndaga kisañ kikelohi' Kooh fodaa ßicaasammbuu tumeeka ga ëgí'-dúndagaada.

¹² En ki'ena, Wo'eenii Kooh wii pes ee wa laakin dooli. Wa wërí wëñ kikaañ kalab faa ßakcaa kanakcaa kaañin. Wa aasi ga ðuuyucu bi ga daa wëñ kihuutfa, wa le'nee bi ga fitii, helii,

tëpíscii na fabuuyfii. Wa mínin kimeydoh fan iñaa bo' halaat na iñaa bo' am kitum ga keeñci.

¹³ Laakoo dara iñaa saku ñaakuk ga fikíi Kooh. Ya ga kihafci ya hoti ga iñaa en tóoh ee ñu bééɓpuu ñu hay kituuk ga fikíiici, ñu taas ga iñcii ñu tumiɗa.

Yéesu yëri en sarahohii yiyaakyii paafin bééɓɗa

¹⁴ En ki'ena, ñu laakin sarahoh yiyaak, yaa paafin bééɓ, ya karin bi tuukin ga fikíi Kooh ee Yéesu Kowukii Kooh yëri en sarahohiima. Kon ñu abat bi yëgís ga iñiima en kayoh ñu gëm gawada.

¹⁵ Sarahohii yiyaakyii ñu laakɗa mínin naruu kibok ga ñuuy kilaakoo-doolikiigaruudɗa, ndaga fodii ñu fi'sida, ya ga kihafci, ya fi'seera ga bakaa en tóoh, wayee ya tummbii baakaa'.

¹⁶ Kon, ñu deeyat na hel widëli' ga ban-buurii Kooh, dii kijof enohɗa, en ñanaa ñu laas ga yërmaandiigari na kijofkiigari, ee ya amdohhuu saycaa ñu sooluk tóoh.

5

¹ En ki'ena, sarahoh yiyaak yaa en bééɓ tansi ga ñuuy buwaa ee ya bewu ki'eni'ba súrgaa Kooh, yaa enan ga díkaanti buwaa na Kooh. Yëri laak lëgëy kifaan ga fikíi Kooh iñcaa buwaa onohida na ban kitum sarah kibayaluk baakaa'caagaba.

² Waa ya ga kihafci ya mín kikeen ga baakaa', ndaga ya bo'-súusus kesi, ya ínohin dijófi' iñaa dal buwaa bíinoo keeni ga baakaa' ee ki'ínohoo tahkada.

³ Waa ya ga kihafci ya keenin ga baakaa', ya jomin kitum sarah kibayaluk baakaa'caagari fodaa ya tumika kibayaluk baakaa'caa heetaada.

⁴ Ken mínoo ki'on hafci cée' ki'en sarahoh; Kooh doŋ yëri oni fo' wa, fodaa ka enee ga Aaronfa.

⁵ Fodaama, Kiristaanii enndii yëri on hafci céeraama ki'en sarahoh yiyaak, wayee Kooh yëri onndika ga waa ya wo'i an: «Fu, fu en kowukiigoo, wati mi en Paapu.»

⁶ Ya wo'issa diliis ßan an: «Fu, fu yah sarahoh bi taa' ga lagaa Melkisedek.»

⁷ Ga wii ya pes ga ëldúnada, Yéesu enee ga kíimi Kooh, dímalukiri taam na tifiip na moon, ya kíimi Kooh yii míneeri kimúsal ga kikaanda. Kooh nak tummba iña ya kíimda ndaga daa ya kelohdeerida.

⁸ Hídaa ga daa ya en Kowu Koohda tooh, ya yoonnda kitooki'ti kooroh ga coonucaa ga dayda.

⁹ Ga waa ya mëtí'ta fodaama, ya ennda ßaa kimúckii leehoo taa'da meyohan gari, ka yoosuk ga bééß buwii kelohi'tida.

¹⁰ Fodaama Kooh tummbari sarahohii yiyaakyii ga lagaa Melkisedek.

Kofeelkii ga kifoñ ngëmda

¹¹ En ga loo iñaamanaa, yewinin iñaa dí jom ga kiwo'. Wayee kilóogísohi'túuwa enndii iña yooß ndaga dú enndii buwaa gaawin ki'am iñaa dú wo'u.

¹² Dú laakeeraa jot widóoyí' ki'en buwaa jëgírohan wati, ee bi wati dú lís kisoolum ßaa yóodíranndúu iñcii ðebsi kijëgíroh ga loo

Koohda. Dú jomee wati kiñam ñamahaa tígin ga look, wayee d'ú lís kisoolum miis, maa d'ú ñapan.

¹³ Baa ñapi miis lís oomaa, ya laakoo hel ki'ínohsoh iñaa júwin na yaa júbpii.

¹⁴ Ñamah witígí' nak wuu yaakcii, ña ñii ña núusohdín helba ga ki'ínohsoh iñaa jofin na yaa joffii.

6

¹ K'eri tah, du hanat kimëeñí' haffu ga iñcii ñebsi kijégírohu ga loo Kiristaaniida. Du namat ki'ëewruk ga cii yaak jom kijégíruda, du watuk kiboyukis ga cii ñebsi kijégírohuda fodii: loo ki'íis tumeencii ëewdoh ño' ga kikaanda, loo kigëm ga Kooh;

² kijégírohii ga loo b'etisi', loo kitík ñuwii yah ga haf, loo kimílískaa Yéesu ga ñuwaa kaaninda na loo atti'aa mëeñjohda.

³ Kon du ëewrukat ga iñcii yaak jom kijégíruda, Kooh onnduukanaa.

⁴⁻⁶ En ki'ënaa, ñuwii mosin kilaas ga lee'laatii Koohda, ña yoohin ga iñcii cijófi'cii meyooh asamaanda, ña laakin doolaa Helaa yisela'í'ya, ña yéegin ga keeñba neblaatii Wo'eenii Kooh, na ñan doolaa ëldúnaanii en na kihayda, ee hoonoohii ña ñoykisin ga kipeskaagaba kibóní'kaada, laakissii iñaa ño' mín kitum kinookba bi ña súpít kipeskaagaba. Buwaama man fodaama, ña daaysin Yéesu ga kuraanaa, ña ñaslukinndi ga fikii ñeëë.

⁷ Binaa kakay ëní' ga toñcaa tikísukohi ki-keen ga dookfada, fa paal iñcaa laakdín ñuwaa línfada jeriñaa, Kooh ñarkeelfa.

⁸ Wayee binaa fa paal lúp na ñaawaawaa, fa laakoo jeriñ, fa aaw ga kicoju ee fa mēeñjohan ga kitékíru.

⁹ Wayee nak mbokcii, d'ú bii d'í keeñukinda, luu d'í wo'ee foduma, wóorinndíi an d'ú bii taabuk waasii wijófi'wii aaw ga kimúcdfa.

¹⁰ Kooh enndii baa júbpíi; ya mínoo ki'aluk iñcaa d'ú tumdeeri na kiwaarohkaa d'ú teeweeri, ga daa d'ú amdohee buwii en buucífa; ee d'ú líscá kitum bi watífa.

¹¹ D'í nak, d'í waa' baa en béeb garúu teewoh kikaantukoh, kaa man fodaama bi ga siñdaanaa. En danaa, iñii d'ú yaakaa'da laak bi mat sək.

¹² Kon, kaa enat sagoh-coonu, wayee taabat ga kotcii buwii guu'guuluk taam na ngēmfa, ndaga ba bērí yah kilam iñcii Kooh dígohfa.

Iñii Kooh dígohfa wóorin

¹³ Wii Kooh d'íj Abaraham ee ya laakkii baa ya waatan gari wēñji kiyakfa, ya waatta ga hafci, ya wo''a an:

¹⁴ «Mi hay kitum, fu barkeelan kibarkeel ee tucaasamuntaagaraa yewinan kiyewin.»

¹⁵ Fodaama Abaraham yuñga yaa sek bi ya laassa iñaa Kooh dígeerífa.

¹⁶ Binaa buwii ba en na kiwaataa, ba waati ga baa wēñba kiyak; ee fodaama ba ayuki ga wóo'laataa baa ba waatuk garífa, kilēhí' wo'eenaa.

¹⁷ Kooh nak waaree kiteeb buwii jom kilam iñcii ya dígohfa an ya sofoo fenoo ga iñaa ya am kitum, kērí tah ya waatta ga hafci.

¹⁸ Fodaama iñaa Kooh dígoh yaama na waataa ya waat ga hafcífa enin enaama kanak caa

teewoh an mínoo ki'en Kooh wo' iñaa enndii kayoh. Iñcaama en garuu iñaa baatannduu kidaas du bii du foñin tóohda ee du abin bi yégisin ga iñcii du yaakaa' kilaasda.

¹⁹ Yaakaariima wëri en jípíi fitciigaruu ayukohda: wa wóorin ee wa yégisin. Wa oninnduu kipaaf rídóonaa kún dekataa wëñ kisela'da ee du le' bi ga daa Kooh enohda.

²⁰ Dekataama, Yéesu kuliyukkuu da ee haffuu tahhi da ki'aas. Ya enin sarahohii yiyaakyii yah bi taa'da, ga lagaa Melkisedek.

7

Melkisedek, buuraa, sarahohaa

¹ Melkisedek yaama enee buuraa Saleem, ya ennda ban sarahohaa yiyaakya Koooh yii ga dookaa-dookda. Wii Abaraham meyoh ga heñaa ya kaalee buu'caada, Melkisedek ka'ta kitëebílukki, barkeellari✧.

² Ya yëri Abaraham eree ban komaa wudaan'kaahwaa ga béeb iñcaa ya bewohee ga heñaa'da. Teekii Melkisedek waa' kiwo': «Buurii tíidi yijúwí.» Baatta ga ya ennda buurii Saleem ee wëri en: «Buurii tíidi jam».

³ Melkisedek yiima ken ínohi'tiiri eewun, wala paamun, wala caasamun. Ken ínohoo dara ga loo kilímukci wala loo kikaanci. Ya mēdírohu na Kowukii Kooh ee ya en sarahoh bi taa'.

⁴ Malakat baamaa, daa ya hídee kilaak teek ga duuy buwiida. Abaraham, caasammbuu, e'tari komaa wudaan'kaahwaa ga iñaa wëñ kijof ya te'ee ga buwaa ya heñohee naba'da.

✧ 7:1 7: 1 Malkat Sënees 14: 17-20.

⁵ Buwaa enu sarahoh ga tucaasamuntaa Léwífa, Waasaa Móyíis oneerafa kimeekisoh komaa wudaan̄kaahwaa ga béeb iñaa bu-Isarayeel laakfa. Ba meekiseewa mbokcaagafa, ee moona mbokcaama tucaasamun Abaraham ban.

⁶ Melkisedek nak enéerí kucaasamun Léwí, wayee hoonohhii ya laassa bakaa wudaan̄kaahwaa ga iñaa Abaraham bewohee ga heñaada. Wēñaa ga, ya barkeella baa yaama laasee iñcaa Kooh dígoheeda.

⁷ Wóorin an bii barkeelda yērí wēñ kiyak bii barkeelufa.

⁸ Buwiima enu tucaasamun Léwí, ee ba laasi bakaa wudaan̄kaahwaa ga buwaada, ba bibo' baa aaw ga kikaan. Melkisedek nak Kēyítfi wo' an ya yii pes.

⁹ Bo' mínin kiwo' ban an, Léwí, ya yii, tucaasamuntaagari tii laas bak wudaan̄kaahfa, ya ga kihafci sah, ya erin Melkisedek bak wudaan̄kaah, kooroh ga Abaraham.

¹⁰ En ki'ena, wii Melkisedek tēbíluk Abarahamfa, lakanaa Léwí límussii duum, wayee ya lísee ga geña Abaraham.

Yeesu, sarahoh yiyaak fodaa Melkisedek

¹¹ Lēgēy sarahohaa bu-kaan Léwí ba tumee ga lagaa Aaronfa, Waasii Móyíis wērí ebiloheewa kitum. Enee an lēgēy-sarahohaama míneera buwaa ki'on kimat ga fikií Koohaa, eneena soolukan ya sarahoh yiliis, yaa manndii na sarahohcaama, falu ga lagaa Melkisedek?

¹² En ki'ena, binaa ki'en-sarahohkaa lofirunaa, Waasaa ban jomin kilofiru.

13 Ee Ha'mudiigaruu, yii wo'eencii ciima wo' ga loocífa, bokee ga níil wiliis waa, yíinoo ga buwaa bok ga níilaamaɗa, mosoo kitum lëgëy-sarahoh.

14 En ki'ena, ɓaa en ɓéeɓ ínohin an Ha'mudiigaruu bok ga níilaa Yúdaa, ee Móyíis mosoo kiwo' loo lëgëy-sarahoh waa aaw ga níilaama.

15 Iñii yii yëri ɓaat kiléeri' tóoh: sarahoh yiliis hayin, yaa man na Melkisedek,

16 ee ya falussii sarahoh, koorohha ga kil-amkaa ga lagaa Léwí foda Waasaa Móyíis nakoheekada, wayee ya falu, ayuk ga doolaa kipeskaa dara mínooka kiyasohɗa.

17 En ki'ena, seedi'uunun gari an:

«Fu, fu yah sarahoh bi taa' foda Melkisedek.»

18 Fodaama, iñaa enee kudewaada foñussa ndaga wa laakéeri dooli ee wa jeriñséeri dara.

19 En ki'ena, Waasii Móyíis mínoo ki'on ken kijúb ga fíkí Kooh, kéri tah ɗu haydohɗussa yaakaa' wiliis waa gën ee wëri onannduu kideey ga Kooh.

Kiristaanii, sarahohii yah bi taa'ɗa.

20 Wëña ga, ga waa Kooh fal Yéesu sarahohɗa, ya waateera ga iñaama, wayee sarahohcaa ɓíinoo faluunun ee ya tummbii fodaama.

21 En ki'ena, Kooh waatee hen, wo''ari an:

«Mi Ha'mudii, mi waatukin,
ee mi soofanndii fenoo ga:
fu, fu yah sarahoh bi taa'.»

22 Ga iñaama, Yéesu enin ɓaa tuuki' kifili-imunkii gën ga ɓuwii ga díkaantiba na Koohɗa.

²³ Baatta ga, buwaa falsee sarahohda kudewaada yewineera, ndaga kikaan onéeriiba kites bi taa'.

²⁴ Yéesu nak, waa ya pesan bi taa', ya enan sarahoh bi taa' ban.

²⁵ Kéri tah, ya mínin kimúsal waas kíinoo, leeh tak, buwii kooroh gari, ba deeyca ga Koohda, ndaga ya yii pes bi taa' kikiimi'ba Kooh.

²⁶ Yéesu yéri en sarahohii gën garuuda: ya sela'in, ya ínohoo kitum yibóní', ya laakoo baakaa', ya hégísohussa na tumoh-baakaa'caa, ya bēwírussa ga dookaa-dook asamaan.

²⁷ Ya manndii na sarahohcii biyaakbii bíinoo, ya soolukkii kitum sarah saycaa en tooh fodii gaba kibayaluk baakaa'caagari na ban caa mbooloomaa. En ki'ena ya tumin sarah waas kíinoo kibayaluk baakaa'cii buwii ee bi taa' ga wii ya eroh kumuunkaagarida.

²⁸ Waasii Móyíis, bíbo' kesi baa mínin kikeen ga baakaa' béri wa falee bisarahoh biyaak. Wayee wo'eenii* Kooh waatuk, hay ga fenoo Waasii Móyíisda, Kowukiigari matin ga toohda kéri wa fal sarahoh yiyaak ee bi taa'.

8

Kifiliimunkii ki'askii na kudewaakii

¹ Inii yii yéri wēñ kilaak solu ga inii dí en na kiwo'da: Du laakin sarahoh yiyaak, yaa yugin ga asamaan, hanoh ban-buuraa Kooh yii mín ga toohda yah-ñaam.

* 7:28 7: 28 Malkat wo'eenaama ga 7: 21

² Ya yëri tumi lëgëy-sarahoh ga ðekataama wisela'í'waa en ga taalii* wukayohwiida. Taaliima, bo'-súusúus yíppiiwa, Ha'mudii yëri yí'pwa.

³ Sarahoh yiyaak, yaa en tóoh, falu kihaydoh ga fíkií Kooh iñcaa faandu Kooh sarahda na kitumi'ti sarah. Kon sarahohiigaruu yiyaakyii ban jomin kilaak iñaa ya sarahohan.

⁴ Ya enee dii ga kakayaa, eneenaa ya enoo sarahoh, waa laakin sarahohcaa laak kihaydoh ga fíkií Kooh iñcaa faandussi sarah fodaa Waasaa Móyíis nakohkada.

⁵ Lëgëyii sarahohcii biyaakbii tumi ga ðekataa wisela'í'waa ga Kaanfaa Koohda nak, wa en nataal na sóogúu ga iñaa tumu ga asamaanda. Iñaaama tah, ga wii Móyíis yah kiyip taalaama jaamukohsida, Kooh wo''ari an: «Foñaa helfu ga iñii fu yah kitumda bi tóoh man fodaa mi teeweeraaka ga ðook janjagaada»✧.

⁶ Wayee diima, lëgëy-sarahohaa Yéesu sasuda wëri wëñ waa sarahohcaa bíinoo kiyak fúuf, ndaga ya yëri tiin ga díkaanti Kooh na buwii kipok kifiliimunkaa gën kaa kudewaa. Ee Kooh díginnduu ga kifiliimunkaama iñcaa gën ga tóohda.

⁷ Enee an kifiliimunkaa kudewaakaa laakéerií sík wíinoonaa, eneenaa caloo ka kilofirohu na kukanak.

* **8:2 8:** 2 Taalaa wëri en ga daa Kooh faanohee wo'eencaagari bídu ee níi' ðu-Isarayeel ga ngëmaa ða laak garida. Ga ðekataama, laakeera ðekataa wo'u wisela'í'waa na ðekataa wo'u wëñ kisela'ða. ✧ **8:5 8:** 5 Malkat Eksoot 25: 40.

⁸ Wayee Kooh ña' heetiigari hen ga waa ya wo' an:

«Mi Ha'mudii mi wo' an:

Bes caa hay, caa mi hay kipok kifiliimun ki'as na
bu-Isarayeel,

na bu-Yúdaa ñan.

⁹ Kifiliimunkaama madandii na kaa mi pokoh
hee na bicaasamba,

bëriinaa mi amba ga yahhoo, mi meydohhaba
kúlkaa Esíptida.

Ba ga kihafba, ña ammbii kifiliimunkaa kaama,
këri tah, mi foñlukkaña ñan.

¹⁰ Kifiliimunkii kiima këri mi yah kipokoh na
heetii bu-Isarayeel,

besciima paafaa:

Mi hay kiso' iñcii mi ebihoña ga helba,
mi bínca ga keeña.

Mi yah Koohyiigaba
ee ña yah heetiigoo.

¹¹ Yíinoo gaba soolukanndii kijégi' ñaa bok nari
kúl,

wala mbokci an ya heelat ki'ínoh Ha'mudii.

En ki'ena, lak béeb ínohinndoo,

daloh ga yaa wëñ kijutuutda bi ga yaa wëñ
kiyakda.

¹² Mi hayña kibayal tooñcaagaba ee mi aluk
baakaa'caagaba.»

¹³ Kooh wo' loo kifiliimun ki'asaa, lak kaa ya
pokee kudewaada kasohin ee iña kasohin aaw
ga kileeh.

9

Daa Kooh jaamuksee ga kifiliimunkaa kudewaakaada

¹ Kifiliimunkaa kudewaakaa laakeera iñcaa Kooh ebilohee kitum ga loo daa buwaa jommbi kijaamukda. Laakeera ðan kaan ga ëldúna, faa yípduseeri.

² En ki'ena, laakeera taalaa yípu, hégísohusa kom kanak. Waa ðebda teeku «*Dekataa wisela'í'waa». Iñaa tíkohsee lampuda, wa na mbúurúcaa faandusee Kooh sarahda, na palaanfáa ca faanohseedá, ca enee daama.

³ Komaa wukanakwaa teeku «*Dekataa wëñ kisela'da», ee enee ga fenoo rídóonaa hégísoh ðekatcaa kanakcaada.

⁴ Loteel-wúrúus, waa cúuraaycaa tékírohsida, wa na gaalaa kifiliimunkaa* ee leefsee na wúrúus bi gommbada, ca enee daama. Kaas-wúrúus waa tum ñamahaama meyohee asamaan, wo'si maanda, na dooraan Aaron tapiseeda, na atohcaa bídu wo'eencaa kifiliimunkaa pokohuda eksee ga gaalaama.

⁵ Nataal enaama kanak caa wo'si Serubee ee ca teewoh ndamaa Koohda faanussa ga ðook gaalaa. Sëegúufaa paabcaagaca kúnnda daa ñifaa wíssi kibayaluk baakaa'da. Wayee iñcaama, diima caloo ðu lóogísohca wínoo wínoo.

⁶ Iñcaama tóohca, waa en béeb faanussa fodaama. Sarahohcaa, saycaa en tóoh, ða aas ga ðekataa ðebda kitum lëgëyaagaba.

* 9:4 9: 4 Iñaa tumee Bíncaa Kooh níree ðuuncida

⁷ Dekataa tík gada, sarahohaa yiyaakyaa, ya hançi rek yëri aasi daama, ee eni kiiskaa en tooh waas kiinoo. Ee ya jomin ki'aam ñif júu', yaa ya tumi' Kooh sarah kibayaluk baakaa'caagari, na ban caa heetaa tum ee ba inohéeri☆.

⁸ Fodaama, Helii yisela'í'yii teewohha an, waa dekataa deɓɓa waa lís kilaak, kon daa koorohsi, ki'aas dekataa wëñ kisela'da lëgisukkii duum.

⁹ Iñaama teewoh yen ga jamaanii diima. Ca teewoh an iñcii onohsida, na júu'cii tumɗusi Kooh sarahɗa, baa jaamuki Kooh fodaama, iñaama tahhoori kiset ga fíkiici.

¹⁰ Béeb iñaana nakohu ga loo ñamahcaa, anahcaa, na kibookuk kisétíruk, iñaama enee iñcaa Kooh nakee buwaa kitum ki'ëbílkeh rek, bi ga daa ya lofiran tooh en yi'as.

Kiristaa erohin hafci sarah

¹¹ Kiristaanii nak hayin, ennda sarahohii yiyaakyii erohi iñcii cijófi'cii ee diima den ca hotukinda. Ya aassa, paaffa bi ga dekat waa tumohsi sarah, waa wëñ kilaak solu, wëñja kimat taaloo taal. Dekataama hëwrohussii yah bo'-súusúus, ee waa' kiwo' an wa bokkii ga ëldúnaanii wii.

¹² Ga waa Kiristaanii aas ga dekataa wëñ kisela'da, ya aas da waas kiinoo, ee bi taa'. Ya aassii da, ya aamma ñif súkút wala ñif naal, ñifaagari ga kihafci wëri ya aam. Fodaama ya laassaruu bi taa'.

¹³ Fodaa ka nakohu ga baahaa Waasaa Móyíisɗa, ñif súkútcii na cii naalcii, na

☆ 9:7 9: 7 Malkat Léwitík 16: 2-34.

wetcii meyoh ga enoh bitékíruda, ca wísu ga buwii kisétí'banaa, ka eem rek ga faancaagaba bokituda.

¹⁴ En an iñaama laakohdanaa, wēñaa ga ñífaa Kiristaanii paafin ñífoo ñífdá! Ya erohin hafci sarah ga Kooh, waa laakoo sík, kooroh ga doolii Helii yisela'í'yii yah bi taa'da. Fodaama ya hay ki'setí' keeñciigaruu bi du tumsisoo iñcaa ëewdohi bo' ga kikaanda; en dānaa du mín kijaamuk Kooh yii laak kipesda.

Ñífi Kiristaa wēri pokohu kifiliimunkii Kooh na buwiida

¹⁵ Iñaama tah Kiristaanii ki'en bii tíin kifiliimunkii ki'askii poku ga díkaanti buwii na Koohda. En dānaa, buwii Kooh haydoh ga hafcida mín kilaas ga iñcii cijófi'cii ya dínba kilam bi taa'da. Ba míninka kilaak ndaga Kiristaa kaanin ga kuraanaa ee kikaankaa kaama kēri bēgís buwii ga baakaa'caa ba tume, ga wii ba taabuk kifiliimunkaa kudewaakaada.

¹⁶ Binaa bo' bín kēyít kiwo' ga daa alalaagari warohsandānaa, bi bo' tum dara ganaa, jomin kilaak iñaa teewoh an baa bínfada kaanin.

¹⁷ En ki'ena, baa bín kēyítfaamada kaanaa, iñaa buwaa lam garida han kimín kiwarohu. Wayee, en rek ya lís kipesaa, kēyítfaa faama laakoo solu.

¹⁸ Iñaama tah kifiliimunkaa kudewaakaa bi ka enaa, lakanaa ñíf aamuk hen paay.

¹⁹ En ki'ena, Móyíis dēwoh ga kiyéegaloh, ga fikíi heetaa béebwa, tóoh iñaa Kooh ebilohda fodaa ka bídu ga Kēyítfaada. Lēhí'ta ya bebpa ñíf doon yinaal na ñíf súkút, ya akitooha músú

ga, weella koy ga kedikkaa teeku Isoop, ya múulla fënúf baal ficógi' ga dooraama, ya wíssa ñífaa ga dook Kèyítfaa waasaa na ga dook heetaa Isarayeel béebwa.

²⁰ Ya wo''a an:

«Wii wërí en ñífi pokohu kifiliimunkii Kooh narúu ee dú jomka ki'amda.»

²¹ Móyíis wíssa ban ñífaa ga dook taalaa, na ga dook béeb paŋkaahcaa bebsi binaa buwaa en na kijaamuk Koohaa.

²² Ga Waasaa Móyíis, daanaka iñaa en tóoh sétirohsi na ñíf; ee ñíf aamussiinaa, baakaa' bayalohsoo.

Sarahaá Yéesu tumda matin

²³ Iñcii en ga ëldúna ee ca nataal caa en ga asamaan cukayohcaada jomee kisétíru fodaama. Caa en ga asamaanda nak meekisoh sarah waa gën waama fúuf.

²⁴ En ki'ena, Kiristaanii aassii ga dekat wisela'í, waa bo'-súusúus hëwí, ee nataal rek waa ga asamaanda, wayee ya aas ga wukayohwaa ga asamaanda; en danaa ya tuukuki'tuu diimada ga fíkii Kooh.

²⁵ Ya aassii ga dekataa wisela'í'waa waas ciyewin ki'eroh kumuunkaagari, foda a ga kifiliimunkaa kudewaakaada. En ki'ena, waama, sarahohaa yiyaakyaa aasee daama na ñíf waa enndii waagari.

²⁶ Enee fodaamanaa, ennaa ya hay kiday coonu waas ciyewin, aboh ga iñaa ëldúna saksee bi wati. En ki'ena, ya erohin hafci sarah waas

kíinoo ee bi taa', ga jamaanucii méeñjohda, kinís baakaa'cii buwii.

²⁷ Waa baa en tooh hay kikoo' ga kikaankii waas kíinoo, léehíraa ya atti'u,

²⁸ fodaama Kiristaanii hayin, erohha ñífaagari waas kíinoo kinís baakaa' bo' bigëñ. Ya hay kihayis waas wukanak, waa enanndii kinís baakaa', wayee enan kimúsal buwii enussi na kisekda.

10

Sarahii Kiristaanii tumda hanwa wëri laak jeriñ

¹ En ki'ena, iñcii Waasii Móyíis teewohda ca en sóogúufii iñcii cijófi'cii en na kihayda; wa mínoo ki'on buwaa kilaas ga iñcaama kayoh-kayohda. Daa ka mín kiman tooh, ga dii kíiskaa en tooh, sarahcaa tumsida caca caca, iñaama teewoh an Waasaa Móyíis mínoo ki'on buwii deeyi ga Koohda kimat.

² Enee an wa míninkanaa, eneenaa buwaa jaamuki Kooh fodaamada setuunun kumëeñí', ndaga lak ba d'aakissii baakaa' wínoo ga keeñba.

³ Wayee nak, sarahcaama ba tumi kíiskaa en toohda, cëri níindísohi baakaa'caa buwaa tumida.

⁴ Wóorin an ñíf naal na ñíf súkút mínoo múk kinís baakaa' ga bo'.

⁵ Iñaama tah, wii Kiristaanii aas ëldúnada, ya wo''a an:

«Júu'caa tumu sarah wala iñcaa faanu sarahda, fu wo'issii dara ga,

fu hëwíri'taroo faan.

⁶ Sarah júuraa tékíru hen,

wala sarah wiliis waa tumsi ñan kinís baakaa',
wíinoo newissíraa gaca.

⁷ Kèrí tah mi wo' an: Mi yeema, mi hayin kitum
iñii fu waa'da, fu Kooh,
taaboh na iñaa bídu garoo ga Këyítfaada.»

⁸ Kiristaanii ñeñ kiwo' an:
«Júu'caa tumu sarah wala iñcaa faandusaa
sarahda,
sarah júuraa tékíru hen,
wala sarah wiliis waa tumsi ñan kinís baakaa',
fu waarissiica ee wíinoo newissíraa gaca.»

Moona déy, iñciima tumu fodii dii Waasii
Móyíis nakoh kaða.

⁹ Tíkka ga, ya wo''a an:
«Mi yeema; mi hayin kitum iñii fu waa'da.»
Fodaama ya nísín daa Kooh jaamuksee
kudewaada, ya tuukirin kijaamuk ki'as diima.

¹⁰ Yéesu Kiristaa tumín iñaa Kooh waareeda
bi matin. Ya erohin faanfaagari waas kíinoo, fa
tumfussaruu sarah, ee fodaama, ðu sétíruunun
ga baakaa'.

¹¹ Sarahohaa mín ki'en tóoh, besaa en ñeñ
hay kituuk, tum lëgëyaagari. Ya tumdi Kooh
sarahcaa caca rek, ee ca mínanndii múk kinís
baakaa'caa ñuwaa tumida.

¹² Kiristaanii nak tum sarah waas kíinoo kinís
baakaa'cii ñuwii, ee wa en sarahaa jeriñaagawa
yah bi taa'; lëhí'ta ya yunnga, hanohha yah-
ñaabaa Kooh.

¹³ Diima ñeñ, ya yaa sek daama bi ga daa Kooh
tuman ñuwii sagoh narida ditogaa'-kotci.

¹⁴ En ki'ena, kooroh ga kumuunkaagari ya
erohda, ya onnda ñuwii en ñuu Kooh setuunun
ga baakaa'da kimat ga fíkíi Kooh.

15 Iñaama, Helii yisela'í'yii ßan seedi'dinnduuri. En ki'ena, ya ðewin kiwo' an:

16 «*Ha'mudii wo' an: kifiliimunkii kii, kéri mi yah naba kipokoh.

Binaa bescaama paafaa, mi hay kitum iñcii mi ebilohða ga keeñba, mi bínca ga helba.»

17 Léehi'ta ya tíkka ga an:

«Mi hay ki'aluk baakaa'caagaba bi taa', ca na tooñcaagaba.»

18 Ee binaa baakaa' bayalohunaa, calisoo ki-faani' Kooh sarah waa nísanca.

Du deeyat ga Kooh

19 Fodaama mbokcii, ðu hay ki'aas na hel widélí' ga ðekataa wēñ kisela'ða, ndaga ñífaa Yéesu tumu sarahða.

20 Ya légis'dinnduu waas wi'as, waa onohi kipes, kooroh ga rídóonaa hégisoh ðekataa wisela'í'waa na waa wēñ kisela'ða; waa kiwo' kooroh ga faanfaagari. En ki'ena, faanfaagari sarahudfa féri légis waasaama.

21 Fodaama, ðu laakin sarahoh yilëeki'-solu, yaa hanohðu ga fíkii heetii en wuu Koohða.

22 Kon ðu deeyat ga Kooh na keeñ wimóri', na ngēm wiyaak, ndaga keeñciigaruu setin wic, ðu laakissii halaat cibóní', ee faanciigaruu bookuunun ga músúmii miséti'mii.

23 Kon ðu abat bi yégis ga iñcii ðu yaakaa' ee kayohða, ndaga Kooh hay kitum iñcii ya dígohða.

24 Baa en ðéeb amðohat mooroomci, ewdohhi ga kiwaaroh na kitum yijóffi'.

25 Du hanat kifoñ hídohcii dŭ tumi kikíim Koohda, fodii buwii bíinoo meeruunun kimaaso-hoocada. Baa en béeb wēñat kidaas mooroomci, wēñaa ga dii dŭ ínohin an besii Ha'mudii deeyinda.

26 En ki'ena, binaa dŭ ínoh kayohfii ee dŭ lísi kitum baakaa' ga iñaa neβpuunaa, laakissii sarah wiliis waa mín kitumu bi baakaa'ciigaruu bayalussuu.

27 Iñama laakaa, dŭ tíitat, ndaga atti'aa yah kikeen ga d'ookkuuda na kiwiikaa yah kitékí' béeb buwii heñoh Koohda, cērí sekkuu.

28 Béeb baa fu kældúk iñii Waasii Móyíis ebilohda, ee bo' banak seedi' ganaa, fu hay ki'apu ee ken yēremanndiiraa.

29 Dú foon an baa faali'ii Kowukii Kooh, keeñukkii ñífi pokohu kifiliimunkii ki'askii onndi kisétíruda, ee ya basi Helii yisela'í'yii teeβpuu kijofkii Koohda, baama, atti'aa ya jom kitíkuuda enndii wērí wēñan kimesike?

30 En ki'ena, dŭ ínohin bíi wo' an: «Mi yēri laak ki'atti', mi yēri yah kifay baa en béeb iñaa ya tumda.» Ya wo'in ban an: «Ha'mudii hay ki'atti' heetiigari.»

31 Baa fu keen ga yah Kooh yii laak kipesd'anaa, ati fu yah yuuba?

32 Níindísukat wii dŭ han kilaas ga lee'laatii meyoh ga Koohda. Ga bescaama, dŭ enee ga lebi' wiméeskí' na coonu ciyaak.

33 Cii ga cii, dŭ bassi, dŭ sodalsi ga fíkíi béeb; cii ga ciinaa, dŭ amdohi buwaa enu ga coonu fodaamada.

³⁴ En ki'ena, d'ú bokka na buwaa abu ga kasudfa coonucaagaba, ee ga wii iñcaa d'ú laak te'udfa, d'ú tookkaka na keeñ wisóosí', ndaga d'ú ínoheera an d'ú laakin alalaa gën, ee alalaama yah bi taa'.

³⁵ Kon kaa foñat yaakaarii d'ú laakda, ndaga neehal wiyaak wii sekkúu ga.

³⁶ En ki'ena, kiguu'guuluk k'eri d'ú sooluk, en d'anaa, binaa d'ú m'eti' kitum iñii Kooh nakoh'danaa, d'ú laas ga iñii ya dígo'da.

³⁷ Fodaa ka bídu ga K'eyítfaada an:
«Tes ga jutuut, jutuut sah,
bii jom kihay'da dal kihay,
ee diimanaa ya hay.»

³⁸ Kooh wo''a an:
«Baa mi aboh bo' yijúwí' ndaga ngëmaa ya
laak'danaa hay kipes.
Wayee ya soof fenoona,
keeñjoo soosanndii gari.»

³⁹ Du nak, d'ú boki ga buwii enu na kisoof fenoo, aawu ga kimúuy'da. Du bok ga bii gëmuunun, aawu ga kimú'da.

11

Ngëmaa buwaa múus laakeeda

¹ Kigëm Kooh eni kilaak wóo'-wóo' ga iñaa fu yaakaa'da na ñan ga iñcii hotukoo na has ee ca laakin sah sah'da.

² Ngëmiima w'eri buwaa múus laakee ee Kooh seedi''a gaba yijófi'.

³ Kilaak ngëm k'eri tah d'ú ínoh an ëldúna, wo'eenaa Kooh wo'eeda w'eri tah wa laakka, na

ban ki'ínoh an ëldúnaanii hotuk wii kúlkoh ga waa hotukooda.

⁴ Kilaak ngëm kërí tah Abeel tumi'ta Kooh sarahaa gëñ waa Kayee. Ngëmaa Abeel laakee waama wërí tah Kooh abohhari bo' yijúwí' ee ya seedi''a an iñcaa ya onohda jofin. Ee ngëmaama tah bi, luu enee an ya kaanin, wo'eenaama wii lís kiwo'u.

⁵ Kilaak ngëm kërí tah Henok koo'tii ga kikaan, ya bëwírussa ga yahaa Kooh, ee ken hotissiiri ndaga lak Kooh bëwírinndi ga yahaaci. En ki'ënaa, bídu ga Këyítfaa an: «Wii ya bëwí'sanaa, lak ya neblohin Kooh.»

⁶ Wayee ßaa laakoo ngëm, mínoo múk kinebloh Kooh. 'Baa waa' kideey ga Koohaa, ya jomin kigëm an Kooh laakin ee ßuwii heelli ki'ínohda, ya yii neehalßa.

⁷ Kilaak ngëm kërí tah Nowee hëwí'ta gaal-giiy wiyaak kisom ßu-kaanci. Iñcaa Kooh teeweeri ee lak ca hotukkiida ya abohéeríca caahan. Fodaama ya ßúlla ßu-ëldúna, ee Kooh abohhari bo' yijúwí' ndaga ngëmaagari waama.

⁸ Kilaak ngëm kërí tah Abaraham kelohi'ta Kooh. Waa Kooh ebilli kika' ya dëknee ga kúl, kaa ya yah kilam fayuu'da, ya ka'ta ee lak ya ínohoo sah daa ya yah kihakda.

⁹ Kilaak ngëm kërí tah ya dëkka ga taal fodii sagac ga kúlkaama Kooh dígeeri kilamda. Ísaak kowuci, bi ga Yakoop, kucaasamunkaagari, ßaa bokee ga díгаа kilam kúlkaamada, dëksee ga taal ban.

10 Abaraham yaa sek teeraama yípsan ga la'-atoh ciyégísi', ee Kooh ennda natohaa, na tawahohaada.

11 Kilaak ngëm kërí tah ban, Saaraa, hídaa ga daa ya ya'bu'eeda tooh ee ya mínéeríi kilaak kowuda, ya laakka kowu ndaga ya gëmeera an Kooh hay kitum iñaa ya dígoheeda.

12 Fodaama, kooroh ga yaal yíinoo ee lak ya kasohin, tucaasamun tiyewin taa hín na olcii ga asamaanda, ee ta yewin ban en fan tukakaytii en ga yahaa giyiida límukka.

13 Béeb buwaama kaanu na ngëmaagaba. Ba laasséeríi duum ga iñcaa Kooh dígoheeda, wayee ba séenee gaca di'úsaayí', ba lëríssaca yah. Ba tookeera an ba bisagac ga ëldúna, ba hay kibaab.

14 Buwaa wo' fodaamada, ba teewohin bi leerin lañ an ba lís kiheel kúlkaa ba laakdan hafba.

15 Binaa helba tesee ga kúlkaa ba meyoheedanaa, eneenaa ba hay kilaak halaa onanba kiboyuk daama.

16 Wayee nak, ba séentukee kilaak kúlkaa gën: ennda kúlkaa ga asamaanda. Iñama tah Kooh laakkii kaci ga kibayu Koohyiigaba, ee ya waayuki'taba dëk.

17 Kilaak ngëm kërí tah Abaraham yaa yah ki'ap kowuci Ísaak kitumi' Kooh sarah, ee lakanaa Kooh eneeri na kimalaksukoh. Abaraham tuukka tek ga kitumi' Kooh sarah Ísaak, kowukaagari ya laak donda ee lak Kooh díginndi,

18 wo''ari an: «Fu hay kilaak tucaasamuun tiyewin ee koorohan ga Ísaak.»

19 Abaraham abee ga helci an Kooh mínin kimílisi' baa kaanin. Këri tah ya laasissa ga Ísaak ee iña ennda gari fodii kowukaa mílísdu hen ga buwaa kaaninda.

20 Kilaak ngëm këri tah Ísaak barkeella towu-taagari, Yakoop na Esawuu kiwaayukba ga iña en na kihayda.

21 Kilaak ngëm këri tah, Yakoop wii ya yah kikaanda, ya barkeella yaa en béeb ga towutaa Yoseef. Ya ëbilukka ga dooraagari, ya yaa jaamuk Kooh.

22 Kilaak ngëm këri tah, Yoseef wii ya yah kikaanda, ya wo''a ga loo kimeykaa heetaa Isarayeel ga kúlkaa Esíptida, ya nakohha kibaydoh faraaffaagari* binaa ba en na kiyahaa.

23 Kilaak ngëm këri tah wii Móyíis límuda, eeci na paamci daakussari ñiin kaahay ndaga ba hotee daa oomaanaa hín kimo'da†, ee ba faali''ii iña Farawon ebiloh kitumda.

24 Kilaak ngëm këri tah Móyíis, wii ya ennda yaak ya sannga kiwo'u an ya kowu kowukaa Farawon kibetikaa.

25 Kibok kisodalu na heetaa en wuu Koohda wëri gënelli loo kipesi ga baakaa', ya taabuki neflaat-kumuun ee iñaama maañanndii.

26 Ya ammba an kisodalu fodaa Kiristaanii iña alal, waa wëñ kiyak alalcaa ga kúlkaa Esíptida.

* 11:22 11: 22 Wo'eenii diida enin yohcaa Yoseef † 11:23 11: 23 Farawon wëri en teekaa eru buuraa ga Kúlkaa Esíptida

En ki'ena, hasci yípee rek ga neehalaa en na kihayda.

²⁷ Kilaak ngëm kəri tah ya meyca kúlkaa Esípti ee ya niikkii aylukaa Farawon. Ya ammba bi yégíssa ee ya ennda baa hot ga Kooh, yii bo' mínnoo kitík hasda.

²⁸ Kilaak ngëm kəri tah Móyíis húmballa hewaa Paakaa, ya wíssa ñíf ga iñaa hanoh halcaa túuycaa dookda, en danaa malaakaa bay kikaankaada le'oo ga saawcaa heetaa Isarayeel.

²⁹ Kilaak ngëm kəri tah heetaa Isarayeel koo'ta ga duuy giyyaa wiyo'ohwaa, tíidussa ga kakay kaw. Bu-Esípti baa jéemee kikoo' gada, giyyaa onndaba.

³⁰ Kilaak ngëm kəri tah wii heetaa Isarayeel wiilla teeraa Yéríkóo bi ennda bes ciyit-nakanakda, míraa dëkaa bú'ta.

³¹ Kilaak ngëm kəri tah Rahap, faankoh-pakayaa bokkii kikaan na buwaa ga dëkaa satee kikelohi' Koohda. Iñaa tahkada: ya dapee ga kaanci bu-Isarayeel baa aasee yoloos[☆] ga dëkaa kiheel ki'ínoh iñaa buwaa enukoheeda.

³² Mi wo'at ya yiliis, waa mi laakanndii jot kiwo' wínoo wínoo ga loo Gedewon, Barak, Samson, Yeftee, Dëwít, Samiyeel na seldíga-Koohcaa bíinoobaa?

³³ Kilaak ngëm kəri tah buwiima, ba mánnda kibúuk nguu'caa, ba tuuki'ta iñaa júwin, ba laassa iñaa Kooh dígohda. Ba múuffa túuwtaa gayindicaa,

³⁴ ba yímmba dooli kiwii kiyaak, ba rëcca ga ki'apu na kalaḅ; ga wii ba mínissii daraḅa, Kooh

☆ 11:31 11: 31 Malkat Yosúwée 2: 1-21; 6: 22-25.

onissaba dooli‡; ba enee buwaa kaañin heñ, ba kaalla buwaa heñohee naba meyoohsee índá.

³⁵ Kilaak ngëm kërí tah laakka beticaa hot buwaagaba kaandá mílísɗussa. Laakka bibo' baa sodalu bi baa kaanan, wayee ba tookkii kisomu, en ɗanaa, ba kaan ee ba mílísaa, ba laas ga kipeskaa leehooda.

³⁶ 'Bibo' biliis tumussa yensirukaah, ba feekussa, ba bagussa na ceen, ba lagussa ga kasu.

³⁷ Bii tapisohussa na atoh bi ba kaannda, bíinoo ɗarussa kom kanak, wala ba apussa na kalab. Laakka ban baa ensee ga kiwíil daa en béeb, ba ekukee kúltí-on baal wala on-pe' ndaga ba laakéerií dara iñaa ba ekukan; ba dëkka kihatalu ga kipes na kisodalu.

³⁸ Ba joobeera ëldúna, ba enee ga kiwíil ga ëgí'-dúndaŋcaa na janjanŋcaa, ba dëkee ga nonŋcaa atohcaa na cúl-cúlcaa.

³⁹ Béeb buwaama Kooh seedi''a yijófi' gaba ndaga ngëmaa ba laakɗa, ee moona ba laassii ga iñaa ya dígoheeda.

⁴⁰ Waa Kooh waayukɗinnduu iñaa wëñ kiyak fúuf, kon nak jomoo ki'en ya onba kimat ee ɗu, ɗu bokoo ga.

12

Kiguu'guuluk ga ngëmii

¹ Kon fodaama, waa mbooloomaa hínda kiyaak wëri wíilluu ee wa seedi'in ngëmiigawa ga Kooh, ɗu ban, ɗu këlëembísukat tooh ɗof,

‡ **11:34** 11: 34 Onissaba dooli laakin buwaa hotu dii an wo'u ba wakka ga ɗúukool

waa hoonohannduu ki'aaw fíkíi, na ßan baakaa', wii yoowinnduu kiwíldá; dñ guu'guulukat ga kifool jaarii dñ naku kifooldá.

² Du yípat hasciigaruu ga Yéesu yii onnduu kilaak ngëm, aboh ga dalaaraa bi ga leehaaraa; ya koorukka coonucáa ki'apu ga kuraanaa, ee ya bitukkii ga kacifaa en ga kikaankaa kaamadá, ndaga lak ya hotin haat keeñ-soosaa ya yah ga kilaakdá. Ee diima deñ ya yaa yugohha banbuuraa Kooh ßakaa hanoh yah-ñaamdá.

³ Foñat hellúu gari, ya yii ya tookka kimúuñ, hídaa ga daa tumoh-baakaa'caa hídeeri ki-heñohdá tóoh. En fodaamanaa, dñ meydohoo yaakaa'túu ga, ee dñ soofoo fenoo.

⁴ En ki'ena, dñ ka'tii duum bi ga kikaan ga heñiigarúu na baakaa'dá,

⁵ ee dñ alukin wo'eencii cii Kooh daasoheerúu, dñ bii dñ en bitowucida, an:

«Fu kowukiigoo, Ha'mudii, ko'taa ga yena, watukaa iñaama, ee ya ña'taanaa, kaa soof fenoo.

⁶ En ki'ena, Ha'mudii ßaa ya waarin, ya koriri hen ee ßaa ya am fodii kowuci, ya feekiri hen.»

⁷ Tookat coonucii dñ daydá; Kooh enndúu na kiko'. En ki'ena, coonuciima teewoh an ya tíkkúu bitowuci. Kowukii kiida, en na paamcinaa, paamci koroori?

⁸ Kooh kori towutiigari hen bééßta. Kon binaa ya ko'tiirúunaa, lak dñ enndii bitowuci, dñ en fodii towutaa límu ga iña koo'tii waas.

⁹ Du níindísukat paamunciigaruu ga öldúna: man ßa koreeruu hen ee dñ e'taba cée'. Kon

paamudiigaruu ga asamaanda, dū jommbi na kihín kikelohi', en danaa dū laas ga kipeskaa leehoo taa'da?

¹⁰ En ki'ena, paamuncaagaruu, koraagaba naruuda maañjii ee enee ga iña ba am an wéri júb. Kooh nak ko'taruu ga iña gën garuu, en danaa dū laak bak ga kisela'kaagari.

¹¹ Binaa dū korunaa, ga saasi keeñjuu soosoo ga, wayee nami ga kileeh hen. Binaa ka' bi ga fikinaa, buwaa koru fodaamada ba hot jeriña koraama: ba en bo' jam ee ba pes ga iña júwin.

Iñcii ebilohu na cii jom kiwatuku kitumda

¹² Kon nak, bēwírat yahciigarúu neewohinda ee dū on dooli yí'ciigarúu nagaminda.

¹³ Hēwí'dat kotciigarúu waasca júwin, en danaa kotaa yíwin tīn ganaa dīidukohoo wayee naman kiwak hen.

¹⁴ Guu'guulukat ki'en ga jam na baa en béeβ, na kipes ga iña sela'in, ndaga béeβ baa sela''ii, hotandii Ha'mudii.

¹⁵ Watukat, ken hanat kisúugúruk yërmaandaa Kooh laak garida. Fodii kedikkaa aayin, ka ndomi tediktaa tínoo ga aaylaataagakada, watukat laak garúu yaa man fodaama, ya ndom buwii bínoo.

¹⁶ Watukat, ken hanat kifaanuk na baa en béeβ. Erat cée' iñcii Kooh cisela'í'cii, ee kaa madat na Esawuu, ya yaa ñamah wínoo waa ya ñaman tahhi kitoon ki'en-saawkaagarida.

¹⁷ Dú ínohin an, ga waa iñaama paafda, ya waa'ta paamci barkeelli, wayee ya tookdussiika. Ya mínndii sah paamci kiboyukidoh fenoo ga

iñaa yaama amda, luu enee an ya kíimeeri iñaama na moon.

¹⁸ En ki'ena, dú manndii na heetaa Isarayeel deeyee ga janjagaa Síneyi, bo' mín kile' yahci gada; dú hottii kiwiikaa tak ga dook gaanaa, yaayeel cisúusúus sí'ís, ñúus tērúus na uurisaa taam na toɓ wiyaakda.

¹⁹ Dú kelohhii rii' mbiib, dú kelohhii ban koonakaa rii' bi buwaa keloheekada sah baa kiim an ka hanat naba kiwo'is.

²⁰ En ki'ena, ba hatinéeríi inii yii ebilohseedá an: «Béeb baa le' ga janjagiinaa, bi ga júu' sah, tapisohatti na atoh bi ya kaan.»

²¹ Iñaama bu-Isarayeel hotee ga janjagaada tiitalohee hen bi Móyíis sah wo''a an: «Mi tiitin bi mi yii saak.»

²² Dú nam sah kideey ga janjagaa Síyon, teeraa Kooh yii laak kipesda, waa en Yéerúsaleem yaa ga asamaanda, daa malaaka-Kooh bijúnni júnni enu, baa mbúumbaayukda.

²³ Dú aasin ga mbooloomaa towutaa Kooh enu saaw, ee teekcaagaba bíduunun ga asamaanda. Dú deeyin ga Kooh yii laak ki'atti' béeb buwiida, dú taabin na béeb buwii fitciigaba setin say ee matin ga fikii Koohda.

²⁴ Dú deeyin ga Yeesu yii tuukuk kifiliimunkii ki'askiida, dú deeyin ban ñifiigari aamu ee inii yéegalohu gada gën iñaa yéegalohsee ga aamaa ñífaa Abeel aamuda.

²⁵ Watukat kon kidúkúruk bii wo' narúuda. En an bu-Isarayeel baa satee kikelohi' Móyíis, yaa wo'ee naba dii ga öldúnada, béri rēcussii

ga kisaŋku'aa, wěña ga, dū bii bii, binaa dū súugúruk yii wo' naruu, en ga asamaanda.

²⁶ Koonakaagari kéri yěngēlee kakayfii kudewaa, diimada nak, ya dígoh an: «Mi yěngēlis kimmanaa, eemanndii rek ga kakayfii, wayee mi hay kiyěngēl asamaan ban.»

²⁷ Wo'eenii an: «Mi yěngēlis kimmanaa» teewoh an Kooh hay kibewoh dii iñcii saku ee yěngēlkinda, en dānaa cii yěngēlkooda don tesan.

²⁸ Kon waa dū hay kilaas Nguuraa ken mínoo kiyěngēl, dū gērēmatti ga iñaama, dū súrga'ukki ga daa ya waarohkada ee dū e'ti cée', dū niikki.

²⁹ En ki'ena, Koohyiigaruu en kiwii, kaa tēkiri hen tóoh iña joffii.

13

Iña tahannduu kinebloh Koohda

¹ Dēkat kiwaaroh yaa en béeb na mooroomci; enat buwaa bokoh ga Kiristaanii.

² Kaa alat kitoputu' bi jof sagaccaa hay garúu. En ki'ena, buwaa tumeekada, laakin gaba baa toputu'ee bimalaaka ga[☆], ee ba ínohhii gaka sah.

³ Kaa alat buwaa lagu ga kasuda, níindísukatba bi man na dū bēri bok kilagu ga kasu. Kaa alat buwaa en na kisodaluda, níindísukatba bi man na dū bēri bok kisodalu.

⁴ Baa en béeb erat sēy cée', ee buwaa pajoh, yaa en béeb eemat ga mooroomci. Kooh hay ki'atti' buwaa dūki yaalba wala betiba ee ba

☆ 13:2 13: 2 Malkat Sēnees 18: 1-8; 19: 1-3.

faanuki na bifo' biliisda, wala béeb buwaa faanuki na baa en béebda.

⁵ Sagat kiwaa' hēelís kuliyyuk ga kipessúu. Eemat ga iñaa dú laakda, ndaga Kooh ga kihafci wo' an: «Mi íisanndiiraa múk, mi foñanndiiraa bi taa'.»

⁶ Kon dŭ mínin kiwo' na hel widēlí' an: Ha'mudii yērí en bii yahhoo kisomda, mi niikanndii dara. Bo' mínndoo ya kitum?

⁷ Kaa alat buwaa kuliyyukee ga fikiirúu kudewaa yéegalseerúu Wo'eenii Koohda. Malakat ga daa ba madee ga kipesba bi ga kikaanbada; gēmat fodaa gaba.

⁸ Yéesu Kiristaa, ya ya rek: daa ya madee wútúwaada ya manda wati ee ya yahda kiman bi taa'.

⁹ Kaa ísat ken nēení' helciigarúu na jégírohcaa en tóoh ee bokkii dara na Wo'eenii Kooh yéegalohuda. Iñaa gēnda wērí en an doolii dú laak ga keeñnjúuda dú mínwa kibewoh ga kijofkaa Kooh. Kitaabuk iñcaa ebilohu ga loo ñamah, waa onohu kiñam wala hoonohuda, haydohdoorúu dara.

¹⁰ Loteelii dŭ laakda, ñamahcii en gada, sara-hohcaa tumi lēgēy kisarahohkaagaba ga taalaa yaawúu'caada onussii ga kiñam.

¹¹ Sarahohaa yiyaakyaa haydoh ñífaa júu'caa tumu sarahda ga dook dekataa wisela'í'waa kibayaluk baakaa'caa buwaa, ee faancaa júu'caa tēkíru ga foogaanaa daa ba dalda.

¹² Iñaama tah Yéesu kaannda ga foogaanaa teeraa kisetí' baakaa'caa buwaa na ñífaagari sah-sah.

13 Kon dŭ meyat gari ga foogaanaa daa ba dalohda, dŭ bok nari kikooruk kacifaagari.

14 En ki'ena, dŭ laakoo dii ga ëldúna teeraa yah bi taa', kërí tah dŭ bii ga kiheel waa yah bi taa'da.

15 Kon dŭ koorohat ga Yéesu, dŭ kañ teekii Kooh; iñaama en sarahaa dŭ tumi'tida. Túuwtiigaruu dëkatti kiyeek yeek-kañ,

16 ee kaa alat kitum yijófi' na ban kidímaloh ga díkaantirúu, ndaga sarahcaa man fodaama cëri nebloh Kooh.

17 Kelohdat buwii kuliyuk garúuda, dŭ taabuk iñcaa ba wo''úuda. En ki'ena, ba dëk ga kiwatak fítciigarúu, waa ba hay kituuk bes ga fikii Kooh kibéestí' lëgëyaagaba. Kon ba mínat kitum lëgëyba na keeñ wisóosi'; ka hanat ki'en na kiheen ndaga iñaama laakdanndiirúu jeriñ wíinoo.

18 Dëkattí kikiimi' Kooh. Wóorinndí an hellíi dalin, waa dí tuukin ga ki'enukoh yijúwí' saycaa en tóoh.

19 Mi wëñnjúu kikiim iñii yii: kíimdattoo Kooh bi mi mín kigaaw kiboyuk garúu.

Taŋkohii na kíim-Koohii méeñjohda

20 Kooh yëri onohi jam. Ya mílisi'ta Yéesu, Ha'mudiigaruu en nírohii yiyaakyii baalciida, ee ñífiigari aamuða pokka kifiliimunkii yah bi taa'da.

21 Mi yii kíim Kooh yaama, ya onndúu kimín kitum yijófi' ga bakaa en tóoh doonaa dŭ mëtí' iñii ya waa'da. Ya tumat garuu iña neɓpi, kooroh ga Yéesu Kiristaa, ee ndam aawat gari bi taa'. Aameen!

²² Mbokcii, mi kímmbúu tookat, taam na kimúuñ, wo'eencuma mi bínndúu kidaassúuda. En ki'ena, iñcii mi bínndúuda hoo'tii.

²³ Mi yii yéegallúu an Tímotée mbokiigarúu meyin kasu. Binaa ya teel kile'aa, mi hay nari kitaam, dí hayyúu kiwaaknee.

²⁴ Kēñí'dattoo béeβ buwum kuliyuk ga mbooloomumgarúuda, na béeβ buwum en buu Kooh dumada. Mbokcii en dii ga kúlkii Ítalíida bii kēñí'túu ga ban.

²⁵ Mi yii kím Kooh, ya barkeellúu béeβpúu.

**Hewhewii winéwí'wii Kooh Kifiliimunkii
ki'askii**

**Noon: Hewhewii winéwí'wii Kooh Kifiliimunkii
ki'askii New Testament**

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Noon)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

7c1cfb93-c4c9-5127-ac22-ecb23adca870